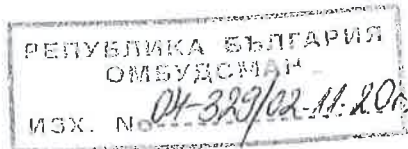
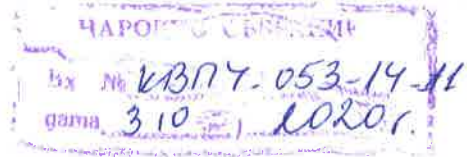

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-Н КРАСИМИР ВЕЛЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯТА И
ПРАВАТА НА ЧОВЕКА

ОТНОСНО: Отговор на писмо Ваш изх. № КВПЧ 053-14-11/30.10.2020 г., във връзка с обсъждане на законопроект за държавния бюджет за 2021 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ВЕЛЧЕВ,

В записка до Министерство на финансите, приложена към материалите за проекта на бюджет 2020 г., и актуализиране на бюджетната прогноза за 2021 и 2020 г. от 18.10.2019 г. подробно обосновахме необходимостта от допълнителни бюджетни средства, съобразени с разходите за ефективно и ефикасно изпълнение на дейността на институцията Омбудсман на Република България.

Представяме и на Вашето внимание основни приоритети в дейността на омбудсмана и очакваните резултати от нея:

През последните две години трайно нараства броят на постъпилите в институцията жалби от граждани, което е пряк резултат от разширените правомощия на институцията с измененията в Закона за омбудсмана от 2018 г., чрез които се възложи защитата на правата на гражданите и от частно-правни субекти, включително от банки, от колекторски фирми, от застрахователни компании, от монополни дружества. Така през 2019 г. 49 961 граждани и представители на организации са получили съдействие от омбудсмана, а броят на приключените проверки по жалби и сигнали на граждани е с 20% по-висок от този за 2018 г.

Възходящият тренд на нарастване броя на гражданите, обърнали се за съдействие към институцията на омбудсмана, се запазва и през 2020 г. с особена острота в контекста на извънредното положение и последвалата епидемиологична ситуация във връзка с пандемията с COVID-19. Само за първите три месеца на 2020 г. институцията трябваше да отговори на близо 7100 жалби, което представлява ръст с 30% спрямо същия период за предходната 2019 г. Същевременно омбудсманът изпрати 1767 препоръки, повече от половината от които са изпълнени като по този начин институцията е оказала подкрепа не само на отделните граждани, но и на засегнатите държавни и местни органи в усилията им да предоставят най-добрите услуги на гражданите в условията на безпрецедентна криза. Все повече нараства делът на препоръки в сфери като здравеопазване, социални права, образование, права на децата, права на хората с увреждания, без да намалява и делът на останалите дейности на омбудсмана като Национален превантивен механизъм и като наблюдател на изпълнението на принудителните административни мерки по чл. 39а, ал. 1, т. 2 (принудително отвеждане до границата на Република България) и т. 3 (експулсиране) от Закона за чужденците, всички те провеждани в ситуация на удължена епидемиологична обстановка.

Основните предизвикателства, пред които ще бъде изправена институцията на омбудсмана през 2021 г. са следните:

От април 2019 г. институцията на омбудсмана на Република България е акредитирана с най-висок статут „А“ на ООН за правозащитен орган, с което получава възможността да участва и да изразява позиция в заседанията на всички комитети по правата на човека на ООН, както и в Съвета по правата на човека. Статут „А“ е свързан и с определени ангажименти за наблюдение на правата на човека, за изготвяне и представяне пред комитетите от ООН на доклади и становища, свързани с правата на човека. В този смисъл придобиването на статут „А“ е свързано с разширяване на дейността на омбудсмана, за което няма осигурен ресурс, както експертен, така и финансов, а до този момент не са назначавани експерти с компетентност в областта на международното право.

Съгласно разпоредбите на Закона за омбудсмана, омбудсманът е независим мониторингов орган за защита на правата и интересите на децата, действа като техен говорител и има задължението да създава среда на уважение и респект към правата на децата. В тази връзка наблюдава прилагането на международните актове в областта на правата на децата, прави предложения и препоръки за промяна към действащи законодателни актове и дава становища за изменение и допълнение. В мандата на омбудсмана е вменено развитието и подкрепа на участието на децата, да развива механизмите за подаване на жалби от деца, да популяризира правата на децата и да развива кампании в тяхна защита. През 2021 г. българският омбудсман трябва да изготви и представи своя първи

независим доклад за правата на децата и да го представи пред Комитета по правата на детето пред ООН, което също изисква допълнителен ресурс – човешки и финансов.

С изменението на Закона за хората с увреждания и в изпълнение на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания е създаден Съвет за наблюдение – орган за независим мониторинг. Съветът функционира ефективно от есента на 2019г. с приемане на правилник за неговата дейност и консултирането на редица становища относно измененията в действащото законодателство в подкрепа на хората с увреждания. Съществена част от дейността на Съвета е изработването на оценка на действащото законодателство за правата на хората с увреждания и съответствието му с Конвенцията на ООН. При създаването на съвета не са предвидени средства за неговото функциониране и понастоящем той работи с наличните в бюджета на омбудсмана.

Омбудсманът като наблюдател на изпълнението на принудителните административни мерки по чл. 39а, ал. 1, т. 2 (принудително отвеждане до границата на Република България) и т. 3 (експулсиране) от Закона за чужденците. Необходимо е осъществяване на наблюдение на всички етапи на принудителното извеждане; включително на подготовката процеса на връщането и преди заминаването на лицата, процедури по време на полет, и или друго транспортно средство, възможен транзит, пристигане и предаване на лицата в страните им на произход. За изпълнение на тази дейност не са предвидени допълнителни финансови средства.

Комитетът за предотвратяване на изтезанията към Съвета на Европа неколкостранно прикани българските власти да се съобразят с насоките на Подкомитета по предотвратяване на изтезанията към ООН, като гарантират, че на Националния превантивен механизъм (НПМ) са отпуснати достатъчно ресурси, за да се осъществи ефективното му функциониране. Стабилизирането на българския НПМ би позволило извършването на регулярни и непредизвестени проверки на полицейските следствени арести в страната, за гарантиране правата на лишените от свобода. За изпълнение на тази дейност не е предвиден допълнителен финансов ресурс.

Омбудсманът ще продължи да работи усилено и в защита на всички останали права на българските граждани като защита на правото на здравеопазване; защита на правата в образованието; защита на социалните права на гражданите защита правото на собственост и правата на потребителите; защита правото на чиста околната среда и др.

С оглед на всичко изложено по-горе, институцията на омбудсмана изразява становище, че за да продължи ефективно да осъществява основните си цели както и допълнителните ангажименти и отговорности пред международни органи, са необходими допълнителни бюджетни

средства и повишаване на експертния капацитет на институцията със специалисти по международно право, с каквито понастоящем институцията не разполага, както и за изпълнение на цялостната дейност в условия на адекватен технически, висококвалифициран човешки и оптимален финансов ресурс, при минимум риск за здравето на своите служители.

Предвид създалата се извънредна обстановка за работа в условия на пандемия през настоящата година и допълнително извършени от държавния бюджет разходи, на този етап институцията информира Народното събрание за своята работа и заявява нуждата си от допълнителни средства, но проявява разбиране към трудната финансова ситуация и очаква отпускането на бюджетни средства при възможност. В бъдеще ще очакваме подкрепа от държавния бюджет, за да обезпечим приоритетите си за развитие.

В случай, че на институцията се предостави подходящ държавен сграден фонд, биха се спестили част от средствата за издръжка.

С така направените бележки относно необходимостта от допълнителен финансов и човешки ресурс, изразяваме подкрепа по принцип за законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2021 г.

ДОЦ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

